

Länsgemensam uppföljning av barnavårdsutredningar efter anmälan om misstänkt våldsutsatthet

– ett exempel på systematisk uppföljning och tillämpad forskning från Värmlands län

Partnerskap till stöd för kunskapsstyrning inom socialtjänst

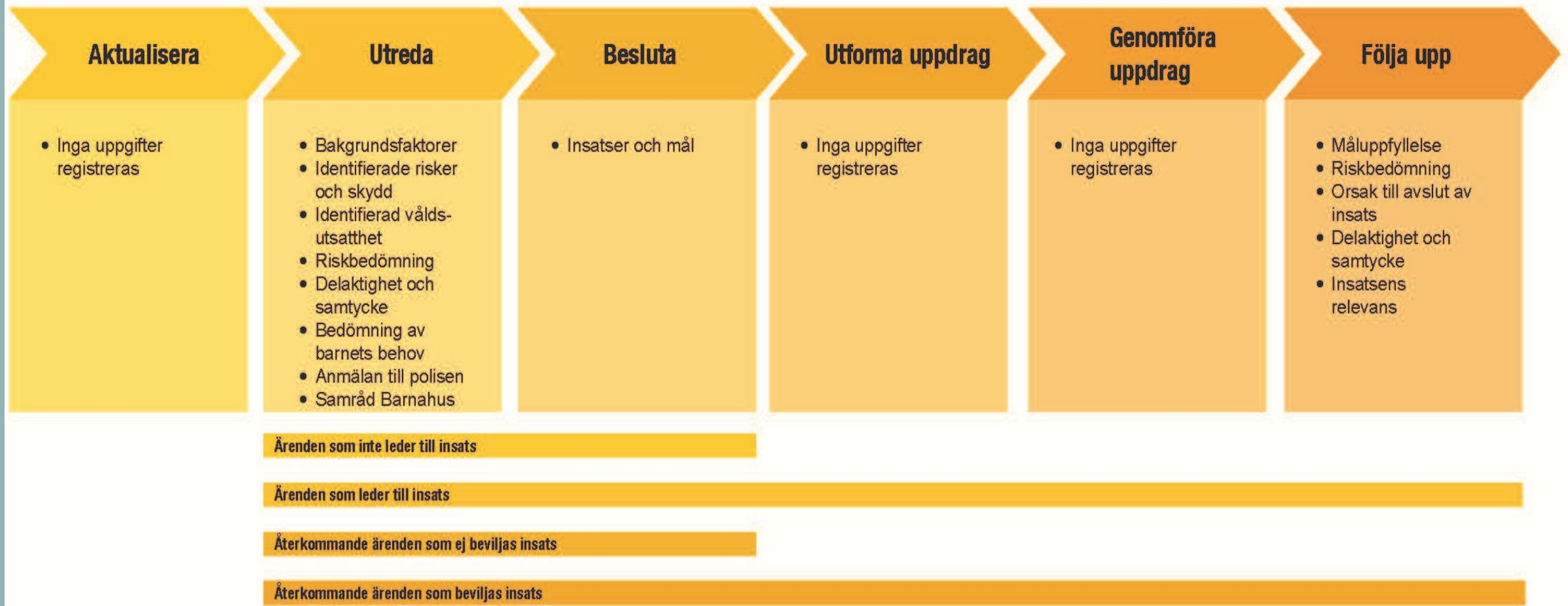
Bakgrund och syfte

- Sverige har unik kunskap om förekomsten av våld mot barn, baserat på nationella kartläggningar. Samtidigt saknas kunskap om de våldsutsatta barnens möjligheter till stöd och skydd, samt om flera centrala aspekter i barnavårdsutredningar efter anmälan om misstänkt våldsutsatthet.
- För att bidra med ny kunskap startades forsknings- och utvecklingsprojektet **Support and protection Against Violence on Equal terms for all children (SAVE)** vid FoU Välfärd Värmland, Karlstads universitet.
- Syftet med SAVE är att öka kunskapen om i vilken utsträckning olika typer av våldsproblematik framkommer i barnavårdsutredningar, hur risken för fortsatt våld bedöms, i vilken utsträckning insatser beslutas samt om flickor och pojkar beviljas insatser på lika villkor.
- SAVE har också inneburit att en modell för länsgemensam systematisk uppföljning i kombination med tillämpad forskning har utvecklats. Centralt i modellen har varit en deltagarorienterad design i både planering och genomförande av projektet.

Hur samlades informationen in?

- **Förberedelse:** En workshop genomfördes hösten 2018 med handläggare och chefer inom den sociala barn- och ungdomsvården i Värmland. Vid workshopen diskuterades frågeställningar och förslag på vilka variabler som skulle följas. Resultatet från workshopen användes sedan för att ta fram ett uppföljningsformulär som förankrades och testades i kommunerna. Som verktyg för datainsamlingen användes ett anpassat formulär i Socialstyrelsens SU-verktyg.
- **Datainsamlingen** i SAVE gjordes genom att handläggare registrerade uppgifter i verktyget SU-SAVE efter varje avslutad barnavårdsutredning.
 - Varje månad rapporterade kontaktpersonerna i respektive kommun hur många utredningar som uppfyllde kriterierna för att ingå i SAVE samt hur många utredningar som registrerats i SU-SAVE. Från maj 2019 till april 2020 överfördes uppgifter från kommuner till FoU Värmland.
 - Rapporteringen har legat till grund för beräkning av svarsfrekvens och har också gett information om någon kommun haft svårigheter med registreringen.

Vilken information samlades in?

Vilken kunskap har hittills kommit fram i SAVE?

- I en majoritet av barnavårdsutredningarna som inleds framkommer information om barns våldsutsatthet.
- Våldsutsattheten direkt mot barnet handlar i de flesta fall om mindre allvarligt fysiskt våld, medan våld mellan omsorgspersoner framstår som mer komplext.
- Socialtjänsten polisanmäler över lag mycket sällan det våld som upptäcks i barnavårdsutredningar. Polisanmälningar görs främst för sexuellt våld och allvarligt fysiskt våld samt vid hög risk för fortsatt våld.
- Socialsekreterarna bedömer risken för fortsatt våld som låg i de flesta utredningar. Medel till hög grad av risk har bedömts när våldet varit upprepat och/eller allvarligt.
- I 47 procent av utredningarna bedömer socialtjänsten att barnet är i behov av stöd eller skydd. Bedömningen av risk att fara illa och risk för fortsatt våld avgör om barnet bedöms vara i behov av stöd, oavsett barnets kön, ålder, ursprung och ev. funktionsnedsättning.

Vilken kunskap har hittills kommit fram i SAVE?

- Skillnader i vårdnadshavares samtycke till insatser innebär, utifrån barnets perspektiv, en ojämställdhet och ojämlikhet i tillgång till insatser:
 - Att vara flicka och äldre än 6 år ökar sannolikheten att insatser beviljas, oavsett våldsutsatthet och risk för fortsatt våld.
 - Att vara pojke och ha utomeuropeisk bakgrund minskar sannolikheten att insatser beviljas, oavsett våldsutsatthet och risk för fortsatt våld.
- Totalt leder 3 av 10 utredningar till insatser till barnet. Återkommande utredningar leder i betydligt större utsträckning till insatser jämfört med förstagångsutredningar.

Hur ser det fortsatta arbetet ut regionalt och lokalt?

- Resultaten presenterades och diskuterades på en regional workshop tillsammans med medverkande kommuner. Tillsammans identifierades utvecklingsområden.
- En regional utvecklingsledare tillsätts för att leda förändringsarbete utifrån resultaten i SAVE, med start våren 2021. Målsättningen är att:
 - öka förutsättningarna för likvärdiga bedömningar av risken för fortsatt våld,
 - förbättra lokala rutiner, särskilt vad gäller utredning och bedömning av risk för fortsatt våld,
 - utveckla arbetssätt för att motivera till insatser, särskilt vid förstagångsutredningar.
- Datainsamling fortsätter vad gäller återkommande utredningar och uppföljning av insatser.
- Resultatrapport för år 1 i SAVE: https://www.kau.se/files/2020-12/2020-1_FoU.pdf

Framgångsfaktorer i uppföljningsarbetet

- Framtagandet av en modell för länsgemensam systematisk uppföljning, där grunden ligger i att kombinera forsknings- och utvecklingsprojekt.
- Deltagarorienterad design, vilket inneburit gemensam planering och samverkan vad gäller genomförandet, enkätinnehåll och återkoppling av resultat genom hela processen inom den regionala samverkans- och stödstrukturen och med medverkande kommuner.
- Att noga följa strukturen för individbaserad systematisk uppföljning och de förutsättningar som anges i Partnerskapets stödmaterial.
- En aktiv referensgrupp, bestående av representanter från Länsstyrelsen, Region Värmland, FoU Välfärd Värmland samt forskare vid Institutionen för sociala och psykologiska studier vid Karlstads universitet.
- Ett nära samarbete med IT-avdelningen vid Karlstads universitet för att få datainsamlingen att fungera bra.
- Digitala plattformar för information och återkopplingar – Projectplace och Zoom.